

Lão chủ nhà băng có ngôi nhà ba tầng và khu vườn rộng gần trường Khải Định. Ngày nào cũng vậy, tan lớp, bọn học trò kéo nhau đi qua cái cổng sắt nhà lão. Chúng nghiêng ngó, ngắm nghía một cách thèm thuồng cái bồn hoa hình bát giác có bốn con rồng há miệng làm mưa. Những cái lồng chim vẹt xanh, cà cưỡng khoang cổ, chào mào châu Phi..., lồng khi có chú khi đột, cao gần bằng người đặt dưới các gốc nhãn, gốc bưởi. Chao ôi, lão ta kiếm đâu ra bao thứ kì lạ, hấp dẫn ấy, và còn những gì nữa trong khu vườn hun hút có nhiều lối đi rải đá cuội, đá ong vàng, trắng... cứ lấp lánh vào những buổi trưa hè!

Lão chủ giàu nhất Huế. Ai đã đi qua ngã năm Sáp-phăng-giông đều phải sững lại trước khối nhà xây đá phiến đồ sộ, uy nghi. Đó là chi nhánh ngân hàng Pháp-Á. Người Huế gọi lão chủ nhà băng là ông Giắc-kê, còn bọn học trò tinh quái thì đặt cho lão cái tên nghe kì cục: “Ba-lông”! Chẳng là vì cái đầu của lão ta trần trụi, bóng loáng như một quả bóng cao su của

hãng Mi-sơ-lanh. Lão Ba-lông còn có chiếc ô tô và một con chó Tây. Chiếc ô tô chạy thật êm. Nhiều lúc, bọn học trò đang mải mê ngắm chú khi đột nhai ổi hay con công vừa tổ hộ vừa xòe cái đuôi rục rờ thì kít một cái, chiếc ô tô đã lù lù ngay sau lưng. Liền đó, con Lu rống lên, nghe như tiếng người bị sặc nước, và chồm ra khỏi cửa xe. Lũ học trò vừa hét vừa chạy tán loạn, quăng cặp, vứt sách... để thoát thân. Nhưng cũng may, nghe tiếng chó sủa biết chồng về là mẹ “Lồng bàn”, vợ lão, lạch bạch chạy ra. Mẹ béo ục, mặc cái váy mỏng thắt ở giữa, xòe ra như cái lồng bàn. Con Lu thấy mẹ bèn quay lại chồm lên vai, lên cổ mẹ và liếm tứ tung. Lão chủ cười nhăn nhở, chống ba-toong đi vào. Bọn học trò tập hợp lại phía bên kia đường, hát chõ vào nhà lão:

Mẹ “lồng bàn” ăn chi béo phì?

Lão “Ba-lông” đội mũ nổi đồng!

Hai... ba... này!

Chúng hát giễu để trả thù việc lão xua chó cắn chúng. Việc hai anh em thằng Giảng đã ba lần giật cặp, đá sách, véo tai lũ học trò nhỏ yếu còn được ghim lại đó để đợi dịp hỏi tội thì lại xảy ra chuyện mới.

Trưa ấy, khi Toàn và các bạn đang ngụp lặn dưới sông Hương thì hai anh em thằng Giảng lên ra lấy hết sách vở, bút mực, và quái ác hơn, tóm luôn cả mấy bộ quần áo. Lúc lên bờ, bọn học trò ngậy ra, chúng đổ

cho nhau, tưởng đứa nào dám táo tợn..., nhưng khi nhìn lên bao lơn nhà lão chủ thấy anh em thằng Giăng đang vỗ tay cười đắc chí thì chúng biết ngay thủ phạm.

Toàn uất đến tận cổ, kéo cả bọn chạy ùa lên:

- Đi với tau, lôi cổ mấy thằng con Tây nện một trận. Đồ mất dạy!

Cả bọn theo Toàn lên khỏi cái bậc đá thì bị Dũng, đứa lớn nhất trong bọn, chặn lại:

- Các cậu ơi, phải chuẩn bị đã chớ, bữa nay chưa choảng được đâu.

Bọn học trò thiếu nảo tán ra. Dũng nhẩy xuống sông, bám theo đò dọc. Chẳng là nhà Dũng ở ngay bến Gia Hội, đợi lúc đò đi qua bến, nó sẽ bơi vào y như người vừa tắm lên.

Toàn được một bạn cho mượn cái áo. Nó buộc túm hai tay áo ra đằng sau lưng, cho thân áo che phía trước từ bụng trở xuống. Vừa tức giận vừa xấu hổ, nhưng Toàn đành phải liều mạng đi ngay trên đường phố, qua cầu Tràng Tiền, vào cửa Đông Ba để về nhà.

Anh em thằng Giăng càng lấn tới và hôm nay chúng ra tay khai chiến trước. Hai anh em nó dẫn con Lu ra giữa đường, dang tay chặn bọn học trò lại. Con chó theo lệnh chủ chồm lên nhưng tức khắc bị đánh trả. Dũng cầm gậy nhằm vào mõm con Lu phang như

búa bổ. Con chó ăng ăng mấy tiếng rồi cụp đuôi chạy biến. Giăng anh đứng giạng hai chân, đầu hơi ngả về phía sau, tay khuỳnh lại như một nhà “quyển Anh” trên võ đài. Toàn hằm hằm tiến lên đứng trước mặt Giăng anh. Nước da cháy nắng ngả màu đồng hun, nom Toàn rắn chắc hẳn lên. Rồi cậu ta sấn tới chỉ cách Giăng anh chừng một thước. Toàn thấp thua Giăng anh hẳn một cái đầu. Giăng anh không thủ thế gì cả mà lại đứng chấp hai tay ra sau lưng. Cái đầu tóc vàng hoe của nó nghênh nghênh không khác gì lúc nó đang chăm chú xem con khỉ nhai ổi, chỉ có đôi mắt đục của nó đỏ dần.

Hai địch thủ đứng nhìn nhau như vậy khá lâu. Bọn học trò sốt ruột. Một đứa giục Toàn:

- Vô!

Con Lu đã hoàn hồn, ngấp nghé trong cái cổng sắt sủa vọng ra. Tiếng sủa đó làm Toàn nhớ lại hôm Giăng anh suýt chó cắn rách áo, trầy da cô bạn gái cùng lớp. Tức thì nó lao vào, nhằm giữa mặt thằng Giăng đấm một quả. Song vì thấp, tay nó ngắn, quả đấm bị thằng Giăng gạt đi. Và cánh tay trái của Giăng quạt Toàn một quả vào sườn. Toàn lùi lại, đầu điếng, đôi chân nó rung lên như không chịu bám lấy mặt đất. Tất cả im phắc. Lũ học trò cố dằn những tiếng xuýt xoa nhưng trên nét mặt của chúng thì không sao giấu nổi sự lo lắng. Giữa lúc đó, thằng Dũng nói lớn:

- Giăng anh sắp thua rồi, bọn mày ơi!

Bị kích nhưng Giăng anh vẫn đứng yên không nhúc nhích. Nó đang nghĩ gì mà không dám tấn lên đấm tiếp?

Toàn liếc nhìn các bạn, nó thở mạnh mấy cái liền. Tuy bị Giăng anh đấm một quả nhưng nó cóc sợ!

Toàn đổi chiến thuật. Nó xáp vô túm được một chân của thằng Giăng, hất ngược lên. Thằng Giăng mất thế, nghiêng ngã. Cuộc đấu võ đã biến thành đấu vật. Tấm lưng đen trũi của Toàn lúc cong lại, lúc duỗi ra, cố đẩy cho Giăng anh phoir rốn.

Giăng anh không phải vừa. Đôi cánh tay của nó khá lợi hại. Ở trường Dòng, nó đã được đeo găng đấm vào những bì cát tập đánh “bốc” nên Toàn không dễ gì quật ngã nó. Trận đấu trở nên gay go.

Giăng em đứng ngoài trông thấy anh luống cuống nhưng không dám vào. Nó gờm lũ học trò. Nó biết lúc này chỉ cần đụng đến Toàn là cả lũ sẽ xông vào ngay.

Giăng co một lúc, Toàn lại bị Giăng anh đấm cho một quả nữa vào mặt. Quả đấm thứ hai này hiểm quá khiến nó tối tăm cả mặt mày và đành buông Giăng anh ra. Hai đối thủ lại đứng nhìn nhau, đứa nào cũng thấm mệt. Cái áo ti-cô bám chặt lấy lưng thằng Giăng đã ướt sũng. Chiếc sơ mi cộc tay màu cháo lòng của Toàn thì toạc một miếng tương ở bả vai. Toàn đứng

thở, đôi mắt cay sè, không rõ vì mồ hôi muối chảy vào hay vì quả đấm của thằng Giăng.

Lúc này bọn học trò tụ lại đã khá đông, đứng thành một vòng tròn, đứa nào cũng lo sợ nhưng thích chí thì nhiều hơn. Chúng vẫn tin nhất định là Toàn sẽ hạ được Giăng anh. Riêng Dũng thì vừa sốt ruột vừa lo cho bạn. Nó vút cặp, nhảy ra. Như một trọng tài, nó đi một vòng trước mặt các bạn:

- Lùi ra tí, lùi ra tí. Các cậu đứng rộng rộng chút. Hiệp này nhất định thằng Toàn “ao” Giăng anh.

Dũng vừa dang hai cánh tay, vừa ghé về phía bọn bạn nói nhỏ để cho anh em thằng Giăng không nghe thấy:

- Đánh nhau chi mà cứ chờ đỡ đòn. Thằng nào tấn, thằng ấy ăn.

Toàn đã lấy lại sức, nó vội trật áo vút xuống chỗ chân bọn bạn. Đôi mắt Toàn vẫn không rời Giăng anh, cái đầu nó nghiêng nghiêng như đang muốn tìm cái gì đó ở kẻ địch. Toàn nghĩ: “Đấm không xong, vật không ngã, giờ chỉ còn cách cho thằng này một cú “ét-tô-ma”⁽¹⁾. Và, cả người nó cong lên như con tôm càng rồi nhanh như cắt, nẩy búng lên, đâm sầm vào Giăng anh. Hai cánh tay rắn chắc của nó cùng một lúc tống luôn hai quả, chỉ nghe đánh bịch một cái,

(1) Dạ dày (tiếng Pháp). Ở đây ý nói là đánh vào bụng, một miếng đánh hiểm.

thật khiếp. Bị cú bất ngờ, Giảng anh ngã chổng gọng. Mặt nó tái đi, mồm ú ở không thành tiếng. Cả bọn học trò đồng thanh hét lên:

- “Ao” rồi! “Ao” rồi!

Chúng nhảy cẫng, tung mũ, tung nón, tung cặp, tung cả giày dép... Có đứa trật luôn cả áo đang mặc, vừa huơ áo vừa reo.

Giữa tiếng hò reo sôi động, Toàn đặt một bàn chân lên bụng Giảng anh, về kẻ cả:

- Lăn ni tau tha, cho ngồi dậy!

Giảng anh bị đau, không nói được cứ nằm kênh ôm bụng. Bọn học trò mãi mê với chiến thắng, quên khuấy thằng Giảng em. Nó đã lèn được vào nhà gọi lính. Cũng may, lúc đó con Lu bỗng đứng sủa toáng lên, bọn học trò kịp phát hiện, kéo nhau ù té chạy.

Lũ Toàn, Dũng ra phía bờ sông rồi ngược lên mạn ga. Đến đài “Chiến sĩ trận vong”, Dũng kéo cả bọn dừng lại. Nó nắn nắn hai tay và xoa xoa khắp người Toàn, hỏi:

- Đau chỗ mô?

- Hết rồi. - Toàn lắc đầu nhưng mặt mày bỗng nhợt đi, nó hốt hoảng hỏi lũ bạn: - Chết, mấy cái áo rồi, tụi bay có đứa mô lượm giùm không?

Bọn bạn nhìn nhau không nói. Chúng biết lần trước mất áo, Toàn đã bị ba hăm đánh mười roi, lần này chắc không tránh khỏi.

Huy giục:

- Hay là quay lui tìm, giờ thì chúng nó đem thằng Giảng đi nhà thương rồi.

Dũng gạt đi:

- Thì chịu mấy roi của ông bộ⁽¹⁾ còn hơn vào tù mục xương ở lao Thừa Phủ.

Toàn nghe phải. Nó gượng cười nhưng cái mồm cứ méo xệch đi.

Sợ lính đuổi theo, bọn học trò tản ra. Toàn và Dũng về một đường.

- Cậu đánh khá, nhưng nhớ là phải khóa tay trước rồi mới hất chân sau chớ!

Dũng vừa nói vừa cởi cái sơ mi khoác cho Toàn nhưng Toàn ẩ ra:

- Không, tau không mặc, rộng như cái thùng, mà ba tau biết lấy áo của đứa khác càng khốn nữa.

Hai đứa im lặng đi sát bên nhau dưới dãy phượng vĩ chạy dài theo bờ sông. Dũng sờ sờ vào túi rồi bỗng ghì cổ Toàn lại:

- Ăn cà-rem, tau có mấy đồng đây.

(1) Bó.

Lần này thì Toàn đồng ý. Dững bèn dốc hết tiền trong túi mua cho bạn một ly kem đầy và bắt ăn cho hết.

Đến cửa Đông Ba, hai đứa chia tay nhau.

Toàn bước vào nhà, nhìn trước nhìn sau không thấy ai, bèn lại chỗ cột khoác vội cái áo chưa giặt vào người, xong tót luôn qua bên hàng xóm.

- Vinh ơi Vinh!

Vinh đang đánh đàn măng-đô-lin, thò đầu ra cửa coi ai. Toàn chỉ lên trời:

- Cho tau xin một mo.

- Làm chi?

- À có chuyện cần.

Vinh nói vọng ra:

- Được, cứ lên mà lấy.

Toàn lần tay ra sau lưng rút sợi nài⁽¹⁾. Nó đến bên gốc cau, ngửa mặt ngó ngó, rồi tra dây nài vào chân, nhẩy lên, leo như một con nhái bén trườn trên thân cây.

Vinh ngạc nhiên, trố mắt nhìn rồi bỏ đàn chạy ra:

- Tài thiệt, tài thiệt!

Như làm xiếc, loáng cái Toàn đã leo đến ngọn cau. Thằng Vinh đứng dưới mà hai chân cứ run. Nó chưa

(1) Dây tròng vào chân dùng để leo hái cau.

thấy một người nào can đảm như vậy. Vườn cau lão nhà nó cao nổi tiếng, đến nổi ngay các lái buôn chuyên bẻ cau cũng chỉ trèo nửa vời rồi lấy câu liềm dài ngoéo buông cau xuống, có ai dám lên tận ngọn đâu!

Toàn thoăn thoắt tụt xuống, dùng dao cắt cái mo thành hai mảnh, vừa giắt được vào lưng vừa che trọn cái mông. Người nó cứng lại như một khúc gỗ. Nó yên trí trở về nhà: có thể này mới chịu được ít ra là chục roi của ba. Nó tùm tùm cười một mình.

Bé Lý đứng nấp trong khe cửa nhìn anh rồi chạy băng xuống bếp mách má:

- Anh Toàn mất áo và bị ai đánh chảy máu răng.

Bà Tư hốt hoảng bỏ cả nồi cơm đang sôi, chạy lên nhà. Nom thấy Toàn bà sưng lại kêu:

- Trời đất ơi, chạy gạo cho mi ăn còn chưa đủ, lấy mô ra tiền mà may áo!

Toàn thấy thương má quá, nó hối hận sao không trở lui tìm áo. Nó hiểu những nỗi khổ cực đang chồng chất lên lưng má nó. Và chưa bao giờ Toàn lại ngoan ngoãn trèo lên giường nằm dài chờ những ngọn roi mây trừng phạt của ba như lúc này.

Bé Lý đón ông Tư từ ngoài đường. Ông Tư lách qua cái cửa gỗ, rút chiếc roi mây đánh soạt một cái. Bé Lý theo ông vào nhà. Tuy mách ba nhưng giờ nó lại chờ hể ba giờ roi là ôm lấy anh. Ông Tư thương con